

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 1242/2022
09.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници из радног односа тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Бојан Јанковић адвокат из ..., против туженог „Delhaize Serbia“ Нови Београд, чији је пуномоћник Милош Радојевић адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3220/21 од 26.11.2021. године, у седници већа одржаној дана 09.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3220/21 од 26.11.2021. године и пресуда Трећег основног суда у Београду П1 900/2016 од 26.02.2020. године у првом и трећем ставу изреке, тако што се одбија тужбени захтев којим је тужилца тражила да се поништи решење о отказу уговора о раду бр. .. од 20.11.2013. године и да се обавезе тужени да је врати на рад, као и да јој накнади трошкове поступка у износу од 157.500,00 динара у року од 15 дана од пријема пресуде, са законском затезном каматом од дана наступања извршности пресуде до исплате.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужилца да на име трошкова целокупног поступка исплати туженом износ од 207.000,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужилце за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3220/21 од 26.11.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду П1 900/2016 од 26.02.2020. године у првом и трећем ставу изреке, којима је усвојен тужбени захтев којим је тужилца тражила да се поништи као незаконито решење о отказу уговора о раду бр. .. од 20.11.2013. године и обавезан тужени да врати тужилцу на рад (став први изреке) и да јој накнади трошкове поступка у износу од 157.500,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужила је дала одговор на ревизију и предложила да се иста одбије као неоснована, а тужени обавезе на накнаду трошкова поступка по том правном леку.

Одлучујући о изјављеној ревизији у складу са чланом 408. и чланом 441. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из тачке 12. става 2. наведеног члана, на коју се указује ревизијом, није законски разлог за овај правни лек (члан 407. став 1. тачка 2. ЗПП).

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је по основу уговора о раду од 15.05.2012. године обављала послове у малопродајном објекту туженог, на радном месту касир I. Уговор о раду (члан 2) садржи опис тужиљиних послова по којем запослени на том радном месту, поред осталог, врши наплату робе и издаје фискални рачун. Исти опис послова за означено радно место наведен је и у општем акту о систематизацији послова код туженог. Тужилји је уговор о раду отказан оспореним решењем због учињене повреде радне обавезе из члана 53. став 1. тачка 65. Колективног уговора туженог. Сазнање о повреди радне обавезе из наведене одредбе тужени је стекао на основу мејла потрошача, незадовољног услугом у продајном објекту, у ком је наведено да му се више пута дешавало да касирке не издају фискални рачун и да му је 23.08.2013. године наплаћен артикл који није купио. Провером видео записа утврђено је да је ту наплату извршила тужила. У писаној изјави, датој тим поводом, тужила је навела да је тада направила пропуст у раду тако што није завршила рачун претходног потрошача који је купио само један артикл, већ је наставила да куца рачун следећем потрошачу на којем се зато нашао и тај артикл, наплаћен од потрошача који га није купио. У истој изјави тужила је навела и да због брзине рада и враћања кусура касу не држи затвореном и да јој нико није сугерисао да каса треба да буде затворена. Тужени је 04.10.2013. године сачинио упозорење о разлозима за отказ уговора о раду у којем је навео да је тужила учинила повреду радне обавезе из члана 53. став 1. тачка 65. и члана 3. Колективног уговора тако што је 23.08.2013. године, приликом рада на каси, исти артикл наплатила два пута, пошто првом потрошачу није издала фискални рачун па се исти артикл нашао на рачуну другог потрошача, те тако пропустила да потрошачу уручи доказ о купљеној роби (фискални рачун). Узупозорење је уручено тужилји и истакнуто на огласној табли туженог. Тужила се није изјаснила на упозорење, а њена синдикална организација је сматрала да јој треба изрећи меру упозорења.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев – поништио решење о отказу уговора о раду и обавезао туженог да врати тужилју на рад. По становишту тог суда, нема кривице тужилје за повреду радне обавезе која јој је стављена на терет, јер нема релевантих доказа – мејла потрошача који је рекламирао услугу, фискалног рачуна или његове фотокопије са погрешно

наплаћеним артиклом, видео снимка који би недвосмислено доказао да тужила првом потрошачу није издала фискални рачун и да је исти артикл наплатила два пута, нити постоје докази о ранијим тужилинним пропустима у раду.

Другостепени суд је одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду али је за своју одлуку дао друге разлоге. По становишту тог суда, Колективним уговором туженог предвиђено је да се запосленом може отказати уговор о раду и ако својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене тим уговором или уговором о раду (члан 53. став 1. тачка 2). Одредбом члана 53. Колективног уговора предвиђене су повреде радне обавезе због којих запосленом може бити отказан уговор о раду, између осталог и ако купцу не изда доказ о продатој роби (фискални рачун и др), али је у члану 54. став 3. истог општег акта прописано да у случају постојања олакшавајућих околности или када повреда радне обавезе није такве природе да запосленом треба да престане радни однос, послодавац може да уместо отказа уговора о раду изрекне друге мере. Полазећи од тих одредби колективног уговора, другостепени суд закључује да је њима конституисано дискреционо овлашћење послодавца да запосленом изрекне блажу меру, због чега постоји његова обавеза да у сваком случају утврди тежину повреде радне обавезе и да размотри постојање оправданих разлога због којих се запосленом може изрећи блажа мера, што у овом случају није учињено.

По становишту Врховног касационог суда, основани су наводи ревидента да су нижестепени судови у овом спору погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/) било је прописано да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца, и то ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду. Колективним уговором туженог предвиђено је да послодавац може отказати уговор о раду и ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене тим уговором или уговором о раду, као и да запослени врши повреду радне обавезе из члана 52. став 1. тачка 2. тог уговора и ако не изда потрошачу – купцу доказ о продатој роби – фискални рачун и друго (члан 53. став 1. тачка 65).

У конкретном случају, између странака није било спорно (записник са рочишта за главну расправу од 30.01.2015. године), да тужила потрошачу није издала фискални рачун за купљену робу, која роба је поново исказана на фискалном рачуну издатом следећем потрошачу и од њега наплаћено (двострука наплата). Ове чињенице произилазе и из писане изјаве тужиле од 28.08.2013. године. Из тих чињеница следи да је тужила учинила повреду радне обавезе предвиђене чланом 53. став 1. тачка 65. Колективног уговора туженог, због чега нису прихватљиви разлози првостепеног суда да о томе нема доказа.

Тужила је означену повреду радне обавезе учинила својом кривицом. У писаној изјави од 28.08.2013. године наведен је и узрок повреде – њен пропуст да затвори касу након наплате робе потрошачу (којем није издала фискални рачун), због чега је иста роба приказана и на фискалном рачуну другог потрошача. Тужила, по њеној тврдњи посао касирке обавља око 10 година и упозната је са упутством туженог о раду на каси.

Скривљена повреда радне обавезе, утврђена колективним уговором туженог, има за последицу отказ уговора о раду. Могућност туженог да, под условима из члана 54. Колективног уговора изрекне запосленом блажу меру уместо отказа уговора о раду, је дискреционо право послодавца. У конкретном случају, ценећи пропуст тужиље да изда фискални рачун и у светлу законске обавезе туженог на издавање таквог рачуна сваком потрошачу, тужени је правилно оспореним решењем отказао уговор о раду због природе и тежине повреде тужиљине радне обавезе.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у другом ставу изреке, донета је на основу члана 165. став 2. у вези са члановима 153. став 1. и 154. ЗПП. туженом су досуђени трошкови поступка за састав тужбе и једног поднеска у износу од по 16.500,00 динара, жалбе и ревизије у износу од по 33.000,00 динара, као и за заступање на шест одржаних рочишта у износу од по 18.000,00 динара.

Тужиља није успела у поступку по ревизији, због чега нема прво на наканду трошкова поступка поводом тог правног лека – састав одговора на ревизију, па је зато одлучено као у трећем ставу изреке.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић